

Potravní chování motáka pochopa (*Circus aeruginosus*) v Českobudějovické pánvi

Útlé dílko zhodnocuje výsledky vlastních pozorování lovicích pochopů v okolí rybníků u Českých Budějovic během téměř šesti desítek kontrol od dubna do srpna 2007 a vsazuje tyto výsledky do širšího rámce současných poznatků o potravní ekologii zájmového ptačího druhu.

Název práce je zavádějící – zdůrazňuje zaměření na Českobudějovickou pánev, ale ve skutečnosti se práce soustředí hlavně na vliv biotopů a věku ptáků v jednom vybraném území; vůbec neřeší možnou variabilitu podmínek ve zbytku (vlastně na většině) pánve a není diskutován možný vliv specifické skladby biotopů oblasti na chování pochopů. Lokalizace studie se proto neměla v názvu vůbec objevit.

Z **úvodu** je zřejmé, že moták pochop má velmi pestrou stravu, takže sledování její variability s ohledem na různé okolnosti může přinést zajímavé informace o jeho loveckých strategiích (nejlépe pak v návaznosti na úspěšnost hnízdění a event. vlivy na vybrané složky potravy, jako jsou ptačí hnízda či mlád'ata). Cíle této práce jsou sice méně ambiciózní, nicméně srozumitelně formulovány.

Vymezení lokalit pozorování v rámci **metodiky práce** není dostatečné a není ani zřejmo, zda jejich pozice (v příloze II) nějak korespondují s uvedenými hnízdišti (puntiky v Příloze I). To bych viděl jako poměrně důležité při vlastním statistickém zhodnocení dat a interpretaci výsledků (viz níže).

Příloha I referuje, že hnízdišť bylo poskrovnu, takže bylo poměrně snadné připojit individuální charakteristiky ptáků z jednotlivých hnízdišť (kategorie 1-5 u samců, event. samic), čímž by se užitečně naznačilo, jaké věkové kategorie a na jakých lokalitách zejména formovaly získané výsledky. Je škoda, že tyto údaje chybějí.

Výsledky jsou stručné a srozumitelné, mám však několik připomínek.

Ovládá-li bakalant metody GLM, mohl užitím smíšeného modelu s náhodným efektem zohlednit také možný vliv lokality resp. individuální sestavy ptáků na nich. Při stávajícím vyhodnocení totiž není jisté, nakolik je výsledek zatížen projevy vybraných jednotlivců, kteří byli registrováni častěji než jiní. Při nekontrolovaném opakování registrací týchž jedinců v nevyváženém poměru do výsledku nepříjemně vstupuje efekt pseudoreplikací. Pokud tedy nebylo možno odlišit přímo konkrétní individua (což by snad možná i šlo díky jejich velké barevné variabilitě), doporučoval bych zahrnout do modelu alespoň náhodný efekt lokality pozorování.

V této souvislosti dále postrádám rámcovou představu o tom, zda a jak se měnil poměr zastoupení věkových kategorií ve vzorcích pozorování během sezóny. Úbytek mladších jedinců v relativní prospěch starších kusů mohl zodpovídat za zmíněnou změnu v poměru loveckých aktivit během sezóny, takže detailnější informace o sledovaném vzorku mohla být užitečným materiálem k diskusi.

Obr. 8 přináší opravdu velmi triviální poznatek že bez útoku není kořisti a doporučoval bych proto prezentovat spíše o něco zajímavější alternativu s vyloučením nulové frekvence útoku.

Překvapuje mne nízká frekvence útoků nad mokřadními biotopy, kde bych očekával přeci jen nějakou potenciální kořist a snad i větší zájem pochopů. Pokusil se autor o testování preference biotopu, tedy o zohlednění nabídky rozlohy mokřadních biotopů, které jsou v zemědělské krajině procenticky málo zastoupené a tedy ignorovány možná jen zdánlivě? Nebo se pod „mokřadními biotopy“ skrývají výhradně rákosiny, do kterých zaletovat pro kořist není efektivní? Detailnějšímu popisu biotopů se autor bohužel vůbec nevěnuje.

S. 13. tab. 3: Pomohlo by otestování interakce „frekvence třepotání x biotop“ ve snaze objasnit, zda je třepotání motivováno spíše jen nepřehledností terénu (útoky se nedějí) anebo hojnější kořisti (více útoků)?

S. 15. tab. 4: Proč nebyl do modelu zařazen faktor věkové kategorie?

V **diskusi** bych uvítal drobnou poznámku o tom, zda v roce sledování byl myší rok či ne (např. podle množství a druhu nezkonsumované kořisti na hnízdě při náhodných kontrolách). To jistě mohlo zásadním způsobem ovlivnit potravní chování pochopů.

Po **formální** stránce mám několik drobných připomínek:

- Chybný latinský název v 1. odst na s. 4.
- Popis zbarvení ptáků je nevhodně zařazen do kapitoly „Sledování chování...“ (s. 8).
- Co je „ufe“ popisující obsah sloupce č. 9 v příloze II? Tento záhadný termín není vysvětlen a má fantazie zklamala.

Předpokládám, že tato bakalářská práce je odrazovým můstkem autora k pozdější detailní analýze potravního chování pochopů např. v rámci magisterské práce a jako taková splnila svůj účel. Student věnoval mnoho času terénní práci, adekvátně svá terénní data vyhodnotil, písemně prezentoval a diskutoval s dříve publikovanými pracemi. Práce se mi vcelku líbí, i když obsahuje řadu drobných nejasností, které nelze bez diskuse s autorem rozklíčovat. Vzhledem k řadě více či méně závažných připomínek tuto písemnou část bakalářské práce coby přísný oponent klasifikuji známkou velmi dobře.

V Praze 27.5. 2009

Miroslav Šálek